

Вахняк Н.В.

старший викладач
кафедри соціальної педагогіки та дошкільної освіти
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
аспірант Луганського національного педагогічного
університету імені Тараса Шевченка

УДК 373.2.064.01

СИСТЕМА РОБОТИ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ З ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БАТЬКІВСТВА У МОЛОДИХ СІМЕЙ

Однією з ключових ознак сучасної педагогічної науки й практики є усвідомлення гостроти такої актуальної проблеми, як формування культури батьківства. Виховання як ціленаправлена діяльність залежить від цілого ряду обставин: сімейних відносин, моральної та духовної культури батьків, їх досвіду соціального спілкування, сімейних традицій та ін. Найважливіше місце серед них займає формування педагогічної культури молодих сімей. Вагомість та значимість педагогічної культури у виховному потенціалі молодої сім'ї неспинно зростає. Перш за все, це обумовлюється зростом та ускладненням завдань сімейного та суспільного виховання й виховного процесу взагалі. Інакше кажучи, сучасні умови буття підняли рівень вимог так, що підготовка до педагогічної культури батьків повинна бути близька до професіоналізму.

Основними параметрами культури батьківства молодих сімей, як встановлено, є: моральна культура; культура мислення; культура мовлення; комунікативна культура; дидактична культура; культура праці; культура рухів; фізична культура; естетична культура; екологічна культура, що характеризується педагогічним тактом, вмінням бути чуйним, справедливим й у певній мірі вимогливим до дітей, володінням педагогічною технікою, спостережливостю й здібністю прогнозувати розвиток дитини.

Метою статті є визначити систему роботи дошкільного закладу з формування культури батьківства з молодією родиною її завдання та принципи.

Формування педагогічної культури батьків як відносно самостійний елемент педагогічної культури суспільства знаходить відображення у виховній практиці родини, в пізнанні її дорослими членами й виховних цілях, що застосовується для здійснення системи засобів. Цей процес носить ряд об'єктивних та суб'єктивних передумов досить складного та суперечливого характеру. Досить часто методи, форми і прийоми щодо виховання й навчання дітей у дошкільному навчальному закладі та молодій сім'ї не збігаються. Велику значимість має просвіта батьків для підвищення рівня їхніх теоретичних і практичних знань та вмінь з формування культури батьківства. Це сприяє виробленню єдиних вимог молоді родини та дошкільного навчального закладу. Таким чином, щоб створити систему роботи формування культури батьківства має бути обов'язково тісна співпраця з батьками.

Палітра доробок вітчизняних дослідників свідчить про низький рівень

педагогічної культури батьків, що суперечить активному зростанню ролі сім'ї у процесі соціалізації та розвитку підростаючого покоління. Концептуальне значення у роботі має положення про формування усвідомленого батьківства і батьківської компетентності (Т.Алексєєнко, І.Братусь, Г.Лактіонова), культури сімейних стосунків і педагогічної просвіти батьків (І.Дубінець), про педагогічне та психологічне виховання дітей у родині й шляхи удосконалення психолого-педагогічної культури батьків (І.Гребенніков, П.Каптерєв, П.Лєсгафт, В.Титаренко, А.Харчев та ін.)

Важливо змінити об'єкт-суб'єктні відносини, тобто усвідомити самим і переконати родину, що вони є суб'єктами навчально-виховного процесу. А це означає, що всі члени родини мають перестати бути пасивними об'єктами впливу з боку педагогів та почати безпосередньо взаємодіяти з вихователями та дітьми на засадах партнерства з правом ініціативи, активної дії та самоконтролю [5, с. 131].

Для втілення вище сказаного дитячими навчальними закладами складається відповідна система роботи з формування педагогічної культури молодих батьків. Основними завданнями системи роботи дошкільного навчального закладу з формування культури батьківства є:

- пошук шляхів оновлення та вдосконалення системи просвіти молодих сімей;
- спрямування самостійної та самоосвітньої діяльності молоді сім'ї на розв'язання проблеми формування культури батьківства;
- вдосконалення методичних засад з проблеми педагогічної культури молодих сімей;
- систематичний аналіз наявних труднощів у взаємодії педагогічного колективу ДНЗ та молоді сім'ї.

Трактуючи думку В. Сухомлинського, сім'я виховує в цілому загальний дух, культуру людських стосунків. Без батьківської мудрості немає виховної сили сім'ї. Батьківська мудрість стає духовним надбанням дітей [4].

Слід зазначити, що у системі роботи дошкільного навчального закладу з формування культури батьківства з молодими сім'ями приймають участь багато суб'єктів педагогічного процесу (див. схема 1).

Схема 1. Учасники системи роботи ДНЗ

Важливою складовою освітньо-виховного процесу сучасного дошкільного

закладу є організація спільної роботи з батьками, яка має здійснюватися наступними пунктами:

- щоденна взаємодія – обмін інформацією між батьками та педагогами щодо розвитку дитини;
- участь батьків у заходах дошкільного навчального закладу;
- оформлення фотовиставок, тематичних стендів, інформаційних листків, папок-пересувок, анкетування;
- проведення батьківських конференцій; зустрічі з різними спеціалістами;
- консультації на батьківських зборах і т. д.;
- робота клубу взаємодопомоги; школа молодих батьків; дитячі заклади для батьків;
- створення батьківської кімнати для зустрічей з мамами і татами;
- обладнання куточка “Для допитливих дітей та дбайливих батьків”;
- видача педагогічної та психологічної літератури.

Педагогічний процес обов’язково передбачає взаємини між вихователями і батьками вихованців, які доповнюють стосунки між педагогічним колективом і дітьми, впливаючи на їх характер і зміст [1, с.148] (див. схема 2).

Успіх взаємодії залежить від взаємних установок молоді родини та дитячого садка. Найбільш оптимально вони складаються, якщо обидві сторони усвідомлюють необхідність ціленаправленого впливу на дитину й довіряють один одному. У концепції дошкільного виховання в Україні зазначається, що сім’я і дитячий садок у хронологічному порядку пов’язані принципами наступності. Вони повинні забезпечувати безпосередність навчання і виховання дітей [2, с.16].

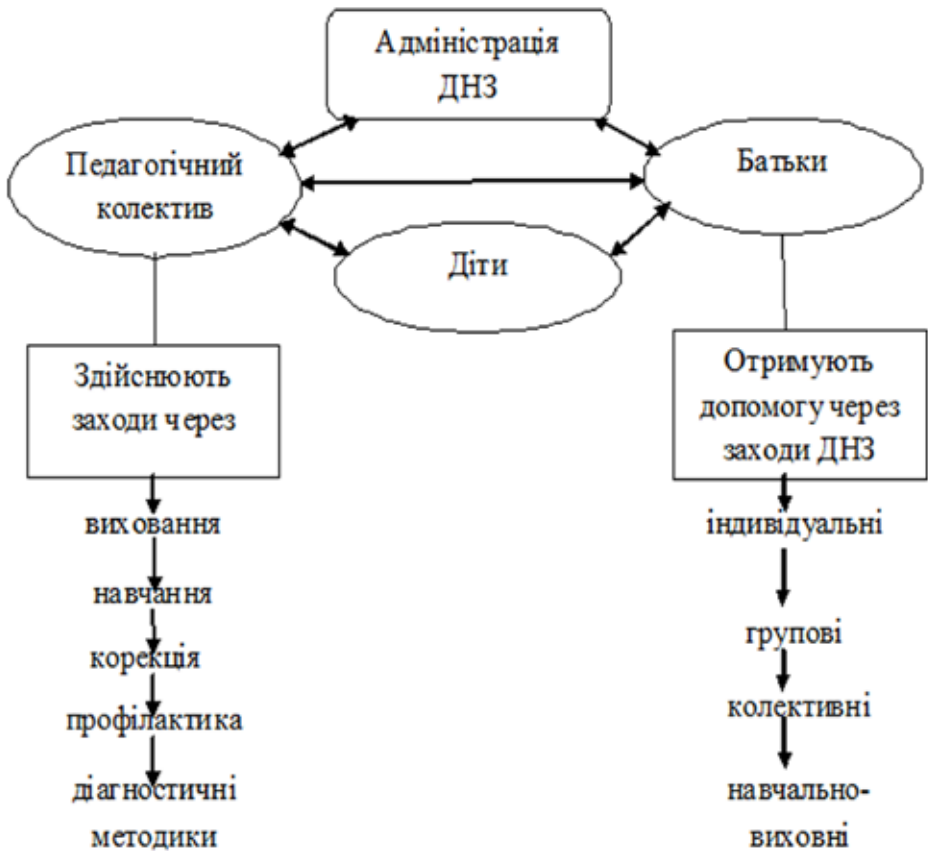

Схема 2. Система роботи ДНЗ з формування культури батьківства

Система роботи з проблеми формування культури батьківства у співпраці дошкільного навчального закладу з молодю сім'єю базується на загальнодидактичних принципах. Зокрема, загальнодидактичні принципи: принцип виховного навчання, єдності навчання з життям, теорії з практикою; принципи усвідомленості, послідовності, систематичності навчання; принципи науковості, наочності, творчої активності, доступності навчання, міцності засвоєння знань, врахування індивідуальних особливостей. Названі принципи є взаємозумовленими, взаємопов'язаними, взаємозалежними між собою і дають змогу побудувати навчально-виховний процес у вигляді певної дидактичної системи і досягти єдиної мети.

Отже, показниками результативності системи роботи дошкільного навчального закладу з формування культури батьківства у молодих сім'ях можна вважати наявність у дошкільному закладі доброзичливої атмосфери між педагогічним колективом та батьками, високий рівень загальної та педагогічної культури батьків і

педагогів, їх зорієнтованість на самовдосконалення і саморозвиток, створення умов для повноцінного розвитку дошкільнят.

Література:

1. Загородня Л.П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навчальний посібник / Л.П. Загородня, С.А. Тітаренко. – Суми: Університетська книги, 2010. – 319 с.
2. Концепція дошкільного виховання в Україні (Проект). – К.: Освіта, 1993. – 16 с.
3. Лисенко Н.В. Педагогіка українського дошкільця: У 3-х частинах – Ч 2: Навч.посіб. / Н.В. Лисенко, Н.Р. Кирста. – К.: Видавничий Дім, “Слово” 2010. – 360 с.
4. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка / В.О. Сухомлинський – К.: Рад. школа, 1987. – 263 с.
5. Товкач І. Є. Хочу бути мамою, хочу бути татом. Навчально-метод. посібник / І. Є. Товкач. – К.: Видавничий Дім “Слово”, 2012. – 368 с.